

gemeente
Hardinxveld-Giessendam

Lokale Visie Sociaal Domein 2020

Gemeente Hardinxveld-Giessendam

Portefeuillehouder:

G.K.C. Baggerman, Portefeuillehouder Sociaal Domein

Zaaknummer:

2020-0133877

Datum:

19 oktober 2020

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
1. Inleiding	2
Aanleiding: transformatie en kanteling naar de voorkant	2
Doelen	2
Leeswijzer en werkwijze	2
2. Terug naar de kern	3
3. Terugblik/waar staan we nu?	5
4. Vooruitblik/ hoe gaan we verder?.....	6
Bijlage 1: Inventarisatie bestaand beleid	8

1. Inleiding

Eén van de openstaande punten uit het collegeprogramma is het vaststellen van een "integrale lokale Visie Sociaal Domein als richtinggevend kader voor de komende periode".

Aanleiding: transformatie en kanteling naar de voorkant

De aanleiding voor een overkoepelende visie op het sociaal domein ontstond na de decentralisaties in 2015. Deze grote veranderingen in het sociaal domein brengen de kans met zich mee om ondersteuning anders en beter te organiseren. Lokaal, snellere dienstverlening, dichterbij de inwoner, preventief en op lange termijn ook goedkoper. Maar het Rijk bezuinigde ook flink op de budgetten om de nieuwe taken uit te voeren. Dit is een grote uitdaging. De gemeente moet het beter doen met minder budget. De tekorten op vooral de Wmo en jeugdzorg liepen de afgelopen jaren op. Meer dan ooit zijn we als gemeente op zoek naar grip op de financiën, maar willen we tegelijkertijd wel 'de goede dingen' blijven doen. De coronacrisis heeft deze tendens verder versterkt. Onder het motto 'doen wat nodig is' investeerde Hardinxveld-Giessendam de afgelopen jaren daarom sterk in de transformatie via het Sociaal Team. Die voortvarende aanpak was vooral gericht op de lokale uitvoering en dienstverlening aan de inwoner. We bouwden van onderop en daardoor ligt er een stevige basis. Nu we enkele jaren verder zijn, is het zaak om het beleid en de uitvoeringskeuzes van de afgelopen jaren ook te verankeren richting de toekomst. Dat doen we met deze overkoepelende visie. Deze visie komt dus van onderop tot stand, op basis van onze praktijkervaring en lessen van de afgelopen jaren.

Doelen

Met deze visie hebben we in het kort de volgende doelen voor ogen:

- Doorontwikkelen vanuit de kern: de kern van de visie is hoe we naar inwoners kijken. Met andere woorden: wat is ons mensbeeld? Het vertrekpunt is dus niet ons beleid en de systeemwereld, maar de leefwereld van de inwoner met zijn kansen en mogelijkheden (omdenken).
- Integraliteit en samenhang: de visie brengt verbinding aan tussen de diverse beleidsterreinen. De visie functioneert straks als een paraplu voor het beleid in het sociaal domein.
- Richting geven en toetsen: het sociaal domein blijft voorlopig in beweging. Op allerlei terreinen komt er nieuwe wetgeving en ontwikkelingen op de gemeente af. Oplopende tekorten zorgen er de komende jaren voor dat keuzes nodig zijn, zowel lokaal als regionaal. Een visie helpt om al deze ontwikkelingen te duiden en onderbouwd onze positie hierin te bepalen.

Leeswijzer en werkwijze

Hardinxveld-Giessendam kiest voor een brede benadering van het sociaal domein, dus zowel Jeugd, Wmo als Participatiewet. En daarnaast van het maatschappelijk voorveld en preventie tot en met de inzet van zware specialistische zorg. Daarom splitsen we onze visie niet uit per beleidsterrein, maar is deze overkoepelend voor het hele Sociaal Domein. Dit doen we bewust op hoofdlijnen, omdat dit ruimte geeft aan onze samenwerkingspartners om samen met ons deze visie door te ontwikkelen in de opgaven die nog gaan komen.

In het volgende hoofdstuk beschrijven we de kern van onze visie. In hoofdstuk drie blikken we kort terug. We geven aan hoe we de basis voor onze visie legden in het beleid en de uitvoering van de afgelopen jaren. Vervolgens sluiten we af met een blik naar de toekomst in hoofdstuk 4: hoe passen we deze visie toe op ontwikkelingen die op ons af komen?

2. Terug naar de kern

Al voor de decentralisaties in 2015 gingen we hard aan de slag om zorg en ondersteuning voor onze inwoners sneller en kwalitatief beter te organiseren. Inmiddels zijn we een aantal jaren verder en hebben we ook veel praktijkervaring op gedaan. De werkelijkheid is soms complex en weerbarstig. Tegelijkertijd moeten we het oorspronkelijke doel niet uit het oog verliezen. Hieronder geven we door middel van een aantal kernprincipes aan waar wij (nog steeds) voor staan.

Ons vertrekpunt: de inwoner zelf en een 'levensbrede' mensvisie

Inwoners zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor hun gezondheid en welbevinden. We gaan uit van de (veer)kracht in iedere inwoner om regie te voeren over zijn/haar leven, zich aan te passen en naar vermogen mee te doen in de samenleving. Daarbij is het niet leidend welke ziekte of beperking een inwoner heeft, maar wat de inwoner juist wel kan. Een inwoner die ondersteuning nodig heeft, is niet iemand met een op zichzelf staand probleem. Het gaat juist om de inwoner met zijn gehele leefwereld en behoeften.

Ook in de ondersteuning aan onze inwoners gaan we uit van deze levensbrede visie. Het is belangrijk dat professionals niet alleen vanuit één specifiek levensgebied naar de inwoner of het kind kijken, maar breed en vanuit meerdere levensgebieden. Daarbij ligt hun focus niet alleen op de individuele situatie, maar ook op het gezin en de omgeving en werken professionals samen vanuit de bedoeling van wet- en regelgeving.

Eigen kracht en meedoen naar vermogen

We gaan uit van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van mensen. Hardinxveld-Giessendam is een hechte gemeenschap met een sterke sociale basis. Familie, vrienden en dorpsgenoten zorgen voor elkaar en hebben oog voor degenen die dat niet zelf kunnen. Veel inwoners gaat het makkelijk af om mee te doen met de samenleving. Dit geldt echter niet voor iedereen. Inwoners bij wie dit niet lukt, helpen we op weg. Waar nodig biedt het Sociaal Team ondersteuning en begeleiding. Essentieel is dat we de verantwoordelijkheid en taken niet overnemen van de inwoner, maar naast de inwoner gaan staan en 'slechts' ondersteuning bieden. Oplossingen ontstaan samen met de inwoner en dóór de inwoner, maar niet in plaats van of vóór de inwoner. Dit leidt tot duurzame oplossingen om mensen zo zelfstandig en onafhankelijk mogelijk te maken.

Preventie en vroegsignalering: voorkomen is beter dan genezen

Hoe eerder we vragen en ondersteuningsbehoeften in beeld hebben, hoe eerder passende ondersteuning ingezet kan worden. Dit kan escalatie van problemen en de inzet van zwaardere (en dus duurdere) zorg in een later stadium voorkomen. Waar andere gemeenten soms noodgedwongen bezuinigen op preventie, kiezen wij er bewust voor om wél te investeren in preventie. Dit is goed vanuit perspectief van de inwoner (voorkomen van escalatie), vanuit financieel perspectief (minder beroep op zware en dus duurdere zorg) en van de samenleving als geheel (maatschappelijke kosten blijven beheersbaar).

Normaliseren en accepteren: 'goed is goed genoeg'

Sinds 2015 lopen de klantaantallen en daarmee ook de kosten in het sociaal domein fors op. Deels komt dit door het te snel problematiseren van zaken¹. Onze visie is dat problemen niet direct uit handen genomen en opgelost moeten worden. Inwoners voeren regie over hun eigen leven. Ook wij gaan uit van mogelijkheden, maar niet iedereen is zelfredzaam (te maken). Voor sommige inwoners is er nu eenmaal een grens aan wat mogelijk is. Soms is het belangrijk om te accepteren dat bepaalde problemen niet oplosbaar zijn en bij het leven horen. We zijn daarom terughoudend met het 'labelen' en onnodig doorverwijzen van inwoners.

Deze nuchtere houding voorkomt onnodige afhankelijkheid van inwoners en past ook bij het uitgangspunt van zelfregie van de inwoner. Dit betekent ook dat als er geen verbetering mogelijk is bij een inwoner, dit ook niet geforceerd moet worden. Dit kan namelijk zorgen voor frustratie en escalatie. Daarbij laten we deze doelgroep kwetsbare inwoners met blijvende problematiek zeker niet los, maar bieden we laagdrempelige, preventieve ondersteuning zo lang als dat nodig is,

Toegankelijke, passende ondersteuning en maatwerk

Alle inwoners met een ondersteuningsvraag ontvangen passende hulp. Ondersteuning en hulp vindt, voor zover mogelijk, plaats in de leefomgeving van de inwoners. Ons Sociaal Team is het herkenbare gezicht in die leefomgeving. We willen dat inwoners makkelijk en snel terecht kunnen met hun hulpvragen. Daarmee maken we de drempel voor inwoners om mee te doen in de samenleving en een beroep op ondersteuning te doen zo laag mogelijk.

Niet de gemeentelijke processen of het aanbod van een organisatie staat centraal, maar de individuele leefwereld van de inwoner met zijn mogelijkheden, vragen en beperkingen. Inwoners mogen geen last hebben van verschillende financieringsstromen (ontschotting). De persoonlijke situatie van de inwoner bepaalt welke ondersteuning wordt ingezet, door wie en in welke intensiteit (maatwerk).

Passende zorg organiseren we dicht bij de inwoner, vanuit het principe 'lokaal doen wat lokaal kan'. Voor zwaardere specialistische zorg maken we goede samenwerkingsafspraken.

Sociaal Team als drijvende kracht achter vernieuwing

Ons Sociaal Team werkt vraaggericht en is er voor alle inwoners. Medewerkers kijken breed, gaan uit van eigen kracht en mogelijkheden vanuit het netwerk van de inwoner. Het Sociaal Team schaaft ondersteuning op wanneer dat nodig is, maar bouwt deze ook weer af als dat mogelijk is richting het lokale voorveld. Uitgangspunt is: 'ondersteuning zo kort als mogelijk, maar zo lang als nodig'. De kracht van het Sociaal Team is om praktische en creatieve oplossingen te bieden die direct aansluiten bij de leefwereld van de inwoners. Verbreding van het Sociaal Team is nodig om meer grip te krijgen en de zorg nog dichter bij de inwoners te organiseren.

¹ Nederlands Jeugd Instituut, [Het groeiend Jeugdzorggebruik Duiding en aanpak \(2019\)](#)

3. Terugblik/waar staan we nu?

Zoals we hiervoor aangaven, legden we de basis van deze visie al in de afgelopen jaren, via beleidskaders en uitvoeringskeuzes (zie ook bijlage 1). De praktijkervaring en lessen zijn als het ware de bouwstenen voor deze visie. Hieronder benoemen we een aantal van deze bouwstenen en hoe onze visie daarin terugkomt.

Inrichting Sociaal Team

Het Sociaal Team is in 2015 ingericht voor alle inwoners (0-100 jaar). Het Sociaal Team werkt vraaggericht en kijkt breed volgens de methode 'Wrap around care'. Op basis van de vraag van de inwoner stelt het Sociaal Team een persoonlijk ondersteuningsplan op, waarbij wordt gekeken naar alle leefgebieden. Vandaar dat we het ook van belang vinden dat professionals in ons Sociaal Team generalistisch kunnen denken, integraal werken en een 'T-profiel'² hebben.

In het persoonlijk plan kijkt het Sociaal Team ook naar de mogelijkheden vanuit het sociale netwerk en de inzet van het voorveld en vrijwilligers. Als er meerdere professionals in een gezin betrokken zijn, voert het Sociaal Team regie en ziet erop toe dat ze met elkaar samenwerken.

Pilots Sociaal Team gericht op preventie

De afgelopen jaren onderzochten we met pilots op kleine schaal hoe we via het Sociaal Team kwetsbare inwoners beter konden bereiken en ondersteunen. Preventie was de rode draad in deze aanpak. Enkele voorbeelden van deze pilots zijn:

- Jeugdmodule: dit is een samenwerking tussen Sociaal Team en de huisartsen. Een jeugdprofessional uit het Sociaal Team biedt zelf snel en laagdrempelig GGZ-ondersteuning, in de thuissituatie. Daardoor verbetert de toeleiding naar zorg, wordt de huisarts ontlast en voorkomen we onnodige doorverwijzingen naar duurdere specialistische zorg.
- Beschermd thuis: het Sociaal Team begeleidde mensen met een indicatie voor Beschermd Wonen door middel van maatwerk in het zelfstandig wonen, dus in hun eigen thuissituatie.
- Verward gedrag: De afgelopen jaren merkten we dat bepaalde groepen inwoners met een ondersteuningsvraag soms niet in beeld zijn (zgn. zorgmijders) of uit beeld verdwijnen, vaak met escalatie als gevolg. Door middel van praktische, laagdrempelige ondersteuning voorkomen we dat problemen erger worden, de inwoner tussen wal en schip terecht komt en uiteindelijk zelfs opgenomen moet worden in een instelling.
- Waakvlam: Een andere les van de afgelopen jaren is dat sommige kwetsbare inwoners een blijvende (chronische) behoefte hebben aan ondersteuning. Bijvoorbeeld als gevolg van een psychische aandoening of verstandelijke beperking. Vanwege de aard van hun beperking kunnen zij niet beter worden en dit kan ook niet 'geforceerd' worden door intensieve ondersteuning. Door middel van langdurige, (waakvlam)ondersteuning houdt het Sociaal Team de vinger aan de pols om te voorkomen dat problemen zich opstapelen en de situatie escaleert³.
- Crisiswoning: Steeds vaker en steeds langer wonen kwetsbare inwoners thuis. Soms loopt de spanning in een gezin of huishouden hoog op. In zo'n situatie is het dan nodig dat iemand tijdelijk elders verblijft en tot rust komt om een crisis te voorkomen. Hiervoor realiseerden wij een crisiswoning, een veilige plek waar de inwoner kan werken aan stabilisatie en herstel. Dit is een plek in de lokale samenleving om te voorkomen dat iemand uit huis geplaatst wordt, dakloos wordt of terecht komt in een instelling voor beschermd wonen of opvang.

² Professionals met een T-Profiel hebben specialistische kennis en vaardigheden in hun expertise (het verticale deel van de T). Daarnaast bezitten ze vaardigheden en kennis in de breedte van het sociaal domein om verbindingen te leggen met andere (sub)domeinen, het horizontale deel van de T.

³ Onlangs bevestigde ook bureau Andersson Elffers Felix (AEF) in een [onderzoek](#) in opdracht van Aedes het nut en noodzaak van waakvlamondersteuning. Dit tegen de achtergrond dat er steeds meer kwetsbare mensen in de wijk wonen door ambulantisering.

4. Vooruitblik/hoe gaan we verder?

We gaan door op de ingeslagen weg. Deze visie functioneert als een paraplu bij toekomstige ontwikkelingen in het Sociaal Domein. Daarbij maken we steeds de vertaalslag vanuit deze visie. Dit geldt ook voor de verbinding met andere beleidsterreinen **die van invloed zijn op deze visie en het Sociaal Domein**. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de Omgevingswet. Richting de toekomst zijn er allerlei vraagstukken die spelen en nieuwe ontwikkelingen die op ons af komen. Zonder volledig te zijn geven we hieronder aan hoe we onze visie verder doorontwikkelen in relatie tot deze vraagstukken.

Doorontwikkeling Sociaal Team

Doorontwikkeling van het Sociaal Team is nodig om nieuwe wettelijke taken te kunnen uitvoeren, meer grip te krijgen en ondersteuning dichterbij de inwoners te organiseren. Onderdeel van de doorontwikkeling is ook het versterken van de verbinding met het voorveld. Dit zorgt er voor dat er minder snel doorverwezen wordt naar dure specialistische zorg en helpt zo om de kosten te beheersen. Het Sociaal Team ontwikkelt zich zo ook meer richting een lokale toegangspoort. Zodoende hopen we meer grip op instroom en daarmee ook op de kosten te krijgen. In het verlengde hiervan werken we aan het vergroten van kostenbewustzijn en versterken van casusregie.

Voldoende capaciteit, goede bereikbaarheid en de vindbaarheid van het Sociaal Team zijn belangrijke randvoorwaarden.

Beweging naar de voorkant

Het is belangrijk dat het regionale aanbod aan voorzieningen lokaal toegankelijk is en goed aansluit op het lokale aanbod. Een groot deel van het ondersteuningsaanbod verloopt nu regionaal als geïndiceerde voorzieningen via de regionale zorgmarkt (de 'achterkant'). De beweging naar de voorkant houdt in dat we onderdelen daarvan straks lokaal aanbieden als algemene voorziening via ons Sociaal Team, zonder indicatie. Zo kunnen we zorg dichterbij de burger organiseren en beter op lokale ontwikkelingen inspelen. Door ondersteuning meer preventief en laagdrempelig aan te bieden, voorkomen we dat problemen onnodig groot worden. Voor Jeugdhulp zijn we hier inmiddels mee gestart en we breiden dit uit naar Wmo.

Verder werken aan preventie en vroegsignalering

Hoewel de financiële situatie in het sociaal domein krappert wordt, kiezen wij er voor om te blijven investeren in preventie. Dit in tegenstelling tot veel andere gemeenten. Door problemen vroegtijdig te signaleren, kunnen we vervolgens in een vroeg stadium relatief lichte hulp en ondersteuning bieden als de ondersteuningsbehoefte nog klein is.

Helaas leiden investeringen in preventie in het sociaal domein niet altijd direct tot lagere kosten. Soms leidt het pas op langere termijn tot besparingen of vloeit de opbrengst naar andere domeinen, zoals de Zorgverzekeringswet. Samenwerkingsafspraken met de zorgverzekeraar moeten leiden tot een gezamenlijke investering in preventie.

Op 1 januari 2021 gaat ook de nieuwe Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening in. Hier is vroegsignalering van schulden een belangrijk onderdeel van. Deze nieuwe wet vraagt om een goede lokale-regionale samenwerking. Aanvullend op de regionale voorzieningen, zetten we ook lokaal in op het tijdig signaleren en voorkomen van problematische schulden via het Sociaal Team.

Nieuwe wet inburgering: meedoen naar vermogen

Op 1 juli 2021 treedt de Nieuwe wet inburgering in werking. Van nieuwkomers verwachten we dat ze zo snel mogelijk zelfstandig en volwaardig meedoen in onze samenleving, het liefst via betaald werk of vrijwilligerswerk. Conform de nieuwe wet heeft de gemeente de regiefunctie, die we beleggen bij het Sociaal Team. Waar nodig bieden we maatwerkondersteuning, maar het uitgangspunt blijft de

eigen verantwoordelijkheid. Zo ontstaan duurzame oplossingen om inwoners zo snel mogelijk te laten participeren en integreren. Daarvoor benutten we ook de kracht van de lokale gemeenschap. Waar dat kan zullen we taken dan ook lokaal uitvoeren. Dit beschrijven we in een uitvoeringsplan, waarvoor deze visie de basis vormt.

Beschermd wonen

Vanaf 1 januari 2022 wordt Beschermd Wonen 'doorgedecentraliseerd'. Waar nu nog de centrumgemeente verantwoordelijk is voor de regio, worden straks lokale gemeenten verantwoordelijk. Om ons hierop voor te bereiden stelden wij de lokale Visie Beschermd Wonen en Opvang vast. Kern van de visie is dat we met preventie en vroegsignalering willen voorkomen dat inwoners een beroep moeten doen op dure regionale voorzieningen voor Beschermd Wonen en Opvang. We zijn alert op signalen van kwetsbaarheid en bieden snel passende hulp via het Sociaal Team. We ondersteunen kwetsbare inwoners zo veel mogelijk lokaal in de eigen woonomgeving, maar werken regionaal samen wanneer zware, specialistische zorg nodig is.

Versterken opdrachtgeverschap en sturing

De behoefte aan sturing en grip neemt toe, mede als gevolg van de oplopende zorgkosten. Het uitgangspunt van Hardinxveld-Giessendam is een goede balans tussen kwaliteit en kosten om de voorzieningen te blijven bieden. Het is belangrijk dat onze kwetsbare inwoners die de voorzieningen het hardst nodig hebben daarop kunnen blijven vertrouwen. Van regionale uitvoeringsorganisaties vragen we daarom dat ze zich beperken tot hun wettelijke basistaken.

Bij een sterk opdrachtgeverschap hoort ook dat we een proactieve ambtelijke en bestuurlijke houding innemen in de regionale samenwerking. We willen 'aan de tekentafel' meedenken en adviseren om op tijd te kunnen bijsturen.

Een belangrijke randvoorwaarde om te kunnen sturen is dat de informatievoorziening vanuit de regionale uitvoeringsorganisaties op orde is. Gemeenteraad, college van B&W en het ambtelijk apparaat moeten kunnen rekenen op adequate en tijdige sturingsinformatie.

Samenwerking: lokaal wat kan, regionaal wat moet

De komende jaren vraagt de organisatie van de taken in het sociaal domein veel aandacht en dan in het bijzonder de vraag of we zaken lokaal of regionaal beleggen. Wij kiezen bij ieder onderwerp de juiste schaal. Soms is dat lokaal, soms regionaal en soms een mix. De vorm volgt dus de inhoud en niet andersom. De transformatie in het sociaal domein komt vooral lokaal tot stand. Al beseffen we ook dat voor zware, specialistische vormen van zorg regionale samenwerking nodig blijft. Bij de afweging welke schaal het beste past, wegen we in ieder geval de volgende zaken mee:

- Kwaliteit: welke schaal garandeert kwalitatief goede dienstverlening en ondersteuning aan onze inwoners?
- Kwetsbaarheid: is expertise (voldoende) op lokaal niveau beschikbaar ?
- Kosten: welke schaalgrootte is het meest kosten-efficiënt?

Effectieve regionale samenwerking vraagt een duidelijke verdeling van taken en verantwoordelijkheden. Enerzijds krachtige regionale uitvoeringsorganisaties die onze inwoners zo goed mogelijk bedienen. Dit gaat echter hand in hand met flexibiliteit en ruimte voor lokale invulling en maatwerkafspraken. Ruimte ook om het anders te doen en het verschil te maken in afwijking van regels of standaarden. Maar ook de ruimte en vrijheid om niet mee te doen (en dus ook niet mee te betalen) aan beleid voor vraagstukken die niet of nauwelijks in Hardinxveld-Giessendam spelen.

Bijlage 1: Inventarisatie bestaand beleid

De afgelopen jaren stelden gemeenteraad en college diverse (beleids)documenten en adviezen vast die mede de basis zijn voor deze visie. Het gaat om de volgende documenten:

Algemeen/overkoepelend

- Coalitieprogramma
- Collegeprogramma
- Regionale Visie Sociaal Domein, inclusief zienswijze gemeenteraad

Jeugd

- Plan van Aanpak maatregelen grip op jeugdhulp
- Implementatieplan Jeugdhulp naar de voorkant
- Memo doelgroepenonderzoek Sociaal Team
- Eerste Tussenbericht Aanjaagteam Omdenken Jeugdhulp
- Werkwijze veilig opgroeien is teamwerk

Wmo

- Wmo beleidsplan Drechtsteden 2015-2018
- Wmo beleidsplan Drechtsteden 2020-2024
- Beleidsplan Wmo regio AV 2015-2018
- Conceptvoorstel Wmo naar de Voorkant
- (Concept)Visie Beschermd Wonen en Opvang
- Lokaal plan van aanpak Pilot Beschermd Thuis
- Plan van Aanpak Pilot Crisiswoning

Werk/inkomen en inburgering:

- Beleidsregels minimabeleid Drechtsteden
- Beleidsregels Participatieve Drechtsteden
- Regionaal beleidsplan schuldhulpverlening Drechtsteden 2016-2020
- Beleidsnota integratie en participatie vergunninghouders 2016
- Memo veranderopgave inburgering juni 2020

Sociaal Team

- Evaluatie BMC Sociaal Team 2016
- (Concept) Startnotitie doorontwikkeling Sociaal Team 2020
- Plan van aanpak en evaluatie Pilot Waakvlam
- Plan van aanpak en evaluatie Pilot personen met verward gedrag

Overig

- Maatschappelijke Agenda (MAG)
- Sportakkoord Hardinxveld-Giessendam 2020
- Sportagenda 2018-2022
- Lokaal gezondheidsbeleid
- Regionaal gezondheidsbeleid
- Lokale Educatieve Agenda
- Onderwijs Achterstanden Beleid/VVE
- Gemeenschappelijke paragraaf Passend Onderwijs
- Nota verbonden partijen 2019-2022
- Diverse zienswijzen jaarstukken en begrotingen van verbonden partijen